

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

w WARSZAWIE

ul. Młynarska 16, 01-205 Warszawa, tel. (022) 578 44 00, fax (022) 578 44 07
e-mail: wup@wup.mazowsze.pl, www.wup.mazowsze.pl

**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
W 2010 R**

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2011

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Analiza liczby osób bezrobotnych i struktury bezrobocia, uwzględniająca określony zawód osoby bezrobotnej, ma na celu wskazanie istniejących zagrożeń i pojawiających się tendencji na rynku pracy.

Podstawą opracowania są dane zawarte w załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej” oraz w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy za 2010.

Monitoring przygotowano w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 lipca 2010 r. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji.

W końcowym efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: **10** grup wielkich, **43** grupy duże (wewnętrzny podział grup wielkich), **132** grupy średnie (wewnętrzny podział grup dużych) i **444** grupy elementarne (wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują **2.360** zawodów i specjalności¹.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o ujednolicone dla całego kraju wskazówki zawarte w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przygotowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, - Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>).

Zgodnie z wejściem od 1 lipca 2010 r. w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) nie jest możliwe porównanie danych statystycznych i zestawienie aktualnych danych w porównaniu do poprzednich lat.

---

¹ Załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537), w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

ANALIZA BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2010 r. zarejestrowanych było 238.341 bezrobotnych w urzędach pracy województwa mazowieckiego.

W odniesieniu do grudnia 2009 roku liczba bezrobotnych na Mazowszu wzrosła o 13.861 osób (o 6,2%). Bezrobocie wzrosło w 30 powiatach województwa. Największy procentowy wzrost odnotowano w m. st. Warszawa – o 23,4% (o 7.338 osób) oraz w powiatach: nowodworskim – o 21,0% (o 601 osób), sokołowskim – o 15,4% (o 314 osób), mińskim – o 14,4% (o 527 osób) oraz siedleckim o 13,8% (o 381 osób).

Spadek bezrobocia odnotowano w 12 powiatach. Największy procentowy spadek wystąpił w powiatach: makowskim – o 11,4% (o 493 osoby), garwolińskim – o 10,9% (o 607 osób) oraz łosickim – o 10,3% (o 193 osoby).

Biorąc pod uwagę obszary województwa, wzrost bezrobocia odnotowano w pięciu obszarach, największy w obszarze warszawskim – o 10,7% (o 10.058 osób). Spadek bezrobocia odnotowano w obszarze ciechanowskim – o 1,2% (o 233 osoby)

W rejestrach powiatowych urzędów pracy dominowali bezrobotni: nie posiadający prawa do zasiłku (83,6%), pracujący przed rejestracją (77,7%), mieszkańcy miast (55,9%), bez wykształcenia średniego (54,8%) oraz mężczyźni (51,7%).

Stopa bezrobocia na Mazowszu na koniec grudnia 2010 r. wyniosła 9,4% *(przy średniej dla kraju 12,3%)* i była o 0,4 punktu procentowego wyższa niż w końcu 2009 r. *(w kraju wzrosła o 0,2 punktu procentowego)*.

Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniały się województwa: wielkopolskie – 9,2%, mazowieckie – 9,4% oraz śląskie 9,9%, natomiast najwyższą odnotowano w warmińsko-mazurskim – 20,0%, zachodniopomorskim – 17,4% oraz kujawsko-pomorskim – 16,6%.

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim – 35,1%, radomskim – 29,6% oraz przysuskim - 24,8%, a najniższą stopą bezrobocia wyróżniały się: m. st. Warszawa – 3,4% oraz powiaty: warszawski zachodni – 5,8%, pruszkowski – 6,6% oraz grodziski – 6,7%.

1.1. Bezrobotni według zawodów

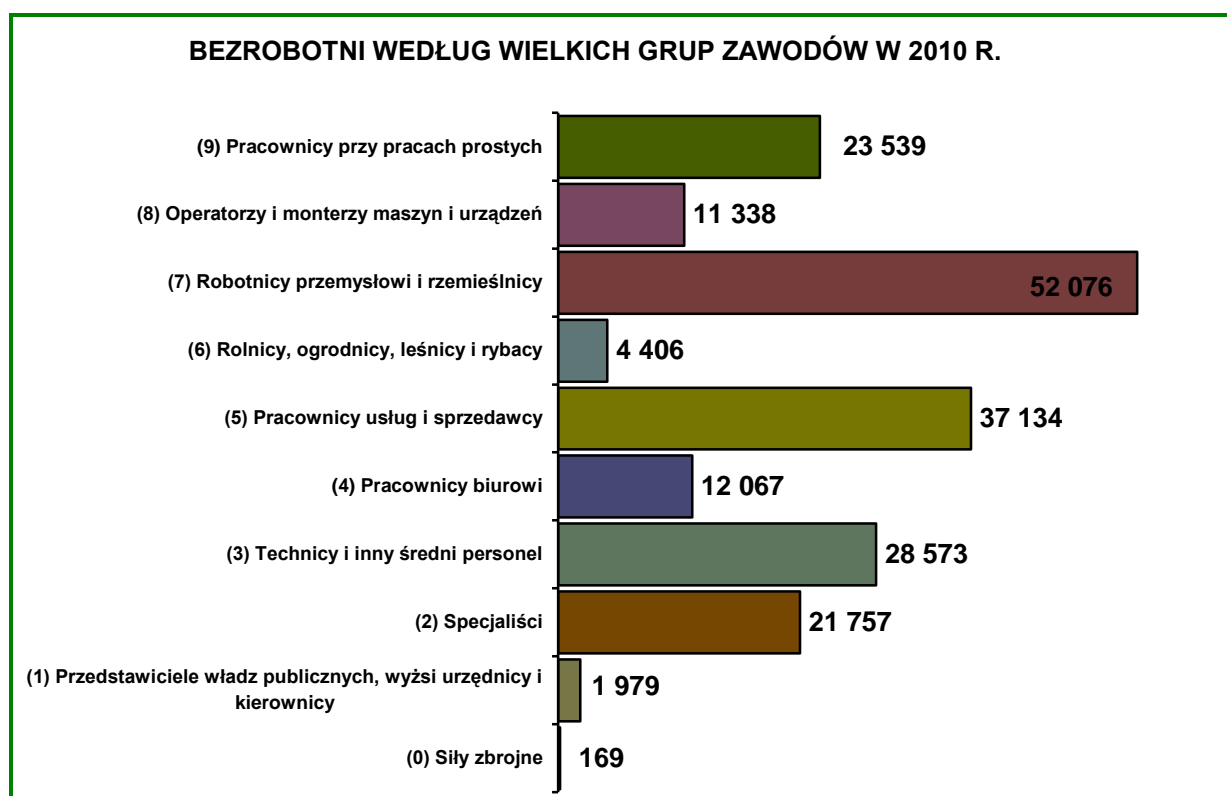
Spośród **238.341** bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa mazowieckiego na koniec grudnia 2010 r., zawód wyuczony posiadało 193.038 osób. Z liczby bezrobotnych ogółem, poprzednio pracowało 185.067 osób (77,7% ogółu bezrobotnych).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą wśród bezrobotnych posiadających zawód była grupa **robotników przemysłowych i rzemieślników**. W omawianym okresie do tej populacji należało 52.076 osób, tj. 27,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili **pracownicy usług i sprzedawcy** w analizowanym okresie było **37.134** bezrobotnych zaliczonych do tej kategorii, tj. **19,2%** ogółu bezrobotnych posiadających zawód.

Trudności ze znalezieniem pracy mieli także bezrobotni zaliczani do grupy **technicy i inny średni personel**, którzy liczyli **28.573** osoby, tj. **14,8%** ogółu bezrobotnych z wyuczonym zawodem.

Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - **169** bezrobotnych, tj. 0,1% ogółu bezrobotnych posiadających wyuczony zawód.

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Grupa zawodowa	stan na koniec grudnia 2009 r.	stan na koniec grudnia 2010 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
Ogółem województwo, w tym:	224 480	238 341	+ 13 861	+6,2%
Bez zawodu	44 089	45 303	+ 1 214	+2,8%
Razem bezrobotni posiadający zawód	180 391	193 038	+ 12 647	+7,0%
0. Siły zbrojne	216	169	- 47	- 21,8%
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 814	1 979	+ 165	+ 9,1%
2. Specjaliści	19 165	21 757	+ 2 592	+ 13,5%
3. Technicy i inny średni personel	29 451	28 573	- 878	- 3,0%
4. Pracownicy biurowi	11 136	12 067	+ 931	+ 8,4%
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	25 459	37 134	+ 11 675	+ 45,9%
6. Rolnicy, ogrodnicy i rybacy	4 515	4 406	- 109	- 2,4%
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	50 644	52 076	+ 1 432	+ 2,8%
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11 483	11 338	- 145	- 1,3%
9. Pracownicy przy pracach prostych	26 508	23539	- 2 969	- 11,2%

Największy procentowy wzrost bezrobotnych posiadających zawód wśród grup wielkich odnotowano w populacji **pracownicy usług i sprzedawcy** o 45,9% (o 11.675 osób), **specjaliści** o 13,5% (o 2.592 osoby) oraz **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** o 2,8% (o 1.432 osoby).

Bezrobotni według dużych grup zawodów

Analizując strukturę osób bezrobotnych posiadających konkretny zawód (193.038 osób) do najliczniejszych grup dużych w końcu grudnia 2010 roku, należały następujące grupy zawodów:

(52) sprzedawcy i pokrewni	20.472 osoby	- 10,6%
(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	17.141 osób	- 8,9%,
(75) robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	14.839 osób	- 7,7%,
(51) pracownicy usług osobistych	13.686 osób	- 7,1%,
(93) robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	13.578 osób	- 7,0%,
(71) robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	13.435 osób	- 7,0%,
(31) średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13.412 osób	- 6,9%.

W przekroju terytorialnym województwa, najwięcej bezrobotnych w grupie **(52) sprzedawcy i pokrewni** zarejestrowanych było w miastach: Warszawa (3.561 osób), Radom (2.727 osób) i Płock (685 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.599 osób) i wołomińskim (735 osób).

W grupie **(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni** najwięcej bezrobotnych było w miastach: Warszawa (1.924 osoby), Radom (1.226 osób) i Płock (637 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.123 osoby), wołomińskim (821 osób) i płockim (653 osoby).

W grupie **(75) robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni** najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w miastach: Radom (1.890 osób) i Warszawa (881 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.939 osób), wołomińskim (754 osoby) oraz przysuskim (571 osób).

Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych było w grupie **sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach** - 61 osób (0,03% bezrobotnych posiadających zawód).

Bezrobotnych kobiet najwięcej było w grupie zawodów **(52) sprzedawcy i pokrewni** na koniec grudnia 2010 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy figurowało 16.791 kobiet zaliczone do tej grupy zawodów w województwie tj. 18,1% ogółu bezrobotnych kobiet posiadających zawód oraz w grupie **(75) pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 9.012 kobiet, tj. 9,7%.

Bezrobotni według elementarnych grup zawodów

Według elementarnych grup zawodów, spośród 193.038 bezrobotnych posiadających zawód, najliczniejszą grupę stanowili (5223) **sprzedawcy sklepów (ekspedienci)**, do których zaliczono - 18.463 osoby, tj. 9,6%.

Pozostałe grupy zawodowe najliczniej reprezentowali:

➔ (7222) ślusarze i pokrewni	6.270 osób
➔ (4110) pracownicy obsługi biurowej	5.145 osób,
➔ (9329) robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	4.963 osoby,
➔ (3314) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	4.821 osób,
➔ (9313) robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	4.796 osób,
➔ (5153) gospodarze budynków	4.683 osoby,
➔ (7231) mechanicy pojazdów samochodowych	4.644 osoby,
➔ (5120) kucharze	4.318 osób,
➔ (3115) technicy mechanicy	4.307 osób,
➔ (9122) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	4.129 osób,

Najwięcej bezrobotnych kobiet było w grupie elementarnej **sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)** - 16,4% kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy posiadających zawód.

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

➔ sprzedawca	16.516 osób,
➔ ślusarz	5.006 osób,
➔ technik prac biurowych	4.909 osób,
➔ robotnik budowlany	4.796 osób,
➔ robotnik gospodarczy	4.527 osób,
➔ technik ekonomista	4.392 osoby,
➔ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3.802 osoby,
➔ technik mechanik	3.682 osoby,
➔ murarz	3.448 osób,
➔ krawiec	3.212 osób,
➔ sprzątaczkę biurową	3.090 osób,
➔ ekonomista	2.856 osób,
➔ kucharz	2.719 osób,
➔ magazynier	2.707 osób,
➔ szwaczka	2.461 osób,
➔ robotnik placowy	2.380 osób,
➔ mechanik samochodów osobowych	2.009 osób.

1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy załącznik nr 3 pozwala na identyfikację bezrobotnych poprzednio pracujących według czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych zawodach ujętych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

Zgodnie z wynikami, na koniec grudnia 2010 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w województwie mazowieckim zarejestrowanych było 65.283 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (nieprzerwanie od dnia ostatniej rejestracji), **w tym 61.040 bezrobotnych posiadało wyuczony zawód.**

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według wielkich grup zawodów

Według wielkich grup zawodów, najwięcej bezrobotnych posiadających zawód pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy w następujących grupach:

- ⇒ robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 17.324 osoby tj. 28,4%,
- ⇒ pracownicy usług i sprzedawcy – 11.637 osób, tj. 19,0%,
- ⇒ pracownicy przy pracach prostych – 9.466 osób, tj. 15,5%,
- ⇒ technicy i inny średni personel – 7.679 osób, tj. 12,6%.

**Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy
w liczbie bezrobotnych ogółem (według wielkich grup zawodów w grudniu 2010 r.)**

Grupa zawodowa	Bezrobotni zarejestrowani		
	ogółem	w tym poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	
		w liczbach bezwzględnych	w % do ogółem
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	238 341	65 283	27,4
Ogółem bezrobotni posiadający zawód, w tym:	193 038	61 040	31,6
0. Siły zbrojne	169	35	20,7
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 979	629	31,8
2. Specjaliści	21 757	4 936	22,7
3. Technicy i inny średni personel	28 573	7 679	26,9
4. Pracownicy biurowi	12 067	4 045	33,5
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	37 134	11 637	31,3
6. Rolnicy, ogrodnicy leśnicy i rybacy	4 406	1 445	32,8
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	52 076	17 324	33,3
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11 338	3 844	33,9
9. Pracownicy przy pracach prostych	23 539	9 466	40,2
Bez zawodu	45 303	4 243	9,4

Najwyższy udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy posiadających konkretny zawód odnotowano w grupach: *pracownicy przy pracach prostych* – 40,2%, *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* – 33,9%, *pracownicy biurowi* – 33,5% oraz *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – 33,3%. Na uwagę zasługuje fakt, że w grupach zawodowych wymagających wyższych kwalifikacji zawodowych, odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest niższy niż w pozostałych grupach, na przykład w grupie ***specjaliści*** udział wyniósł 15,5%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

W rankingu zawodów i specjalności, w których bezrobotni pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w zdecydowanej większości na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	5.605 osób,
⇒ technik prac biurowych	1.932 osoby,
⇒ robotnik budowlany	1.828 osób,
⇒ ślusarz	1.760 osób,
⇒ robotnik gospodarczy	1.675 osób,
⇒ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1.516 osób,
⇒ technik ekonomista	1.306 osób,
⇒ sprzątaczkę biurową	1.297 osób,
⇒ murarz	1.294 osoby,
⇒ robotnik placowy	1.165 osób,
⇒ krawiec	1.129 osób,
⇒ szwaczka	1.053 osoby.

1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Analiza statystyki rynku pracy dotycząca bezrobotnych według Polskiej Działalności Gospodarczej w pewnym stopniu odzwierciedla skutki dokonujących się przemian gospodarczych.

Zgodnie z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) nie jest możliwe porównanie danych statystycznych do poprzednich lat.

Wśród bezrobotnych dominują osoby, które pracowały przed nabyciem statusu bezrobotnego. Na koniec 2010 r. populacja tych bezrobotnych liczyła 185.067 osób, tj. 77,7% ogółu bezrobotnych i była **większa** o 11.172 osoby (o 6,4%) w porównaniu 2009 roku.

W analizowanym okresie najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe**. Z zakładów tych pochodziły 31.805 osób, tj. 17,2% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących.

Drugą co do wielkości populację stanowili bezrobotni pracujący przed rejestracją w sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 25.451 osób, tj. 13,8%. Pracujący w sekcji **budownictwo** stanowili 8,6% (15.973 osoby) bezrobotnych poprzednio pracujących.

Warto zaznaczyć, że 26,0% ogółu poprzednio pracujących (48.198 osób) stanowili bezrobotni, którym nie można było zidentyfikować działalności.

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (112.512 osób, tj. 60,8%) pochodziła z sektora prywatnego.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

W grudniu 2010 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowanych było 65.283 bezrobotnych poprzednio pracujące pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, o 12.555 osób (o 35,3% ogółu bezrobotnych) więcej niż w 2009 r.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności najliczniejszą grupę bezrobotnych w tej kategorii stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** 12.889 osób (19,7% ogółu poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy).

W dalszej kolejności znalazły się sekcje: **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 8.887 osób (tj. 13,6%) oraz **budownictwo** – 5.678 osób (8,7%).

Warto zwrócić uwagę, że dla 14.223 bezrobotnych (21,8%) działalność była niezidentyfikowana

2. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY

W 2010 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **101.859 wolnych miejsc pracy i miejsca aktywizacji zawodowej**, o 9.513 wolnych miejsc pracy (o 10,3%) **więcej** niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, w tym:

- ✓ 50.487 ofert pracy subsydiowanej (o 3.557 ofert, tj. o 7,6% **więcej** niż w 2009 r.),
- ✓ 51.367 ofert pracy niesubsydiowanej (o 5.956 ofert, tj. o 11,6% **więcej** niż w 2009 r.)
- ✓ 27.180 ofert pracy z sektora publicznego (o 263 oferty, tj. o 1,0% **więcej** niż w 2009 r.),
- ✓ 12.764 oferty pracy sezonowej (o 1.816 ofert, tj. o 16,6% **więcej** niż w 2009 r.),
- ✓ 3.837 ofert pracy dla niepełnosprawnych (o 1.510 ofert, tj. o 64,9% **więcej** niż w 2008 r.).

Wolne miejsca pracy subsydiowane stanowiły w województwie mazowieckim 49,6% ogółu zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy.

Większość ofert pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 74.674 wolne miejsca pracy, tj. 73,3% ogółu zgłoszonych (*rok wcześniej 65.424 wolne miejsca pracy, tj. 70,9%*).

W okresie styczeń - grudzień 2009 r. na Mazowszu napłynęło 319.149 bezrobotnych, pozyskano 101.662 wolnych miejsc pracy, więc na 1 pozyskane wolne miejsce pracy przypadało średnio powyżej 3 noworejestrujących się bezrobotnych.

2.1. Napływ wolnych miejsc pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

Według danych wykazanych w załączniku 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, a także w załączniku 3 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy według zawodów i specjalności” w 2010 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęły 101.662 wolne miejsca pracy o 9.998 wolnych miejsc pracy (o 10,9%) **więcej** niż w poprzednim roku.

Najwięcej wolnych miejsc pracy w 2010 r. zgłosiły zakłady pracy zajmujące się **administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi**, z których wpłynęło – 19.333 wolnych miejsc pracy (19,0%). W następnej kolejności znalazły się sekcje: **handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 18.296 wolnych miejsc pracy oraz **przetwórstwo przemysłowe** – 11.616 wolnych miejsc pracy (11,4%).

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,I}^k$):

$W_{n,I}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

3.3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według zawodów i specjalności

Analizując **zawody (posiadające kody sześciocyfrowe)**, na które występuje na mazowieckim rynku pracy największe zapotrzebowanie, wskaźnik **intensywności deficytu był maksymalny (MAX wyliczony w systemie SYRIUSZ) dla 98 zawodów**, co znaczy że pracodawcy zgłosili do urzędów pracy wolne miejsca pracy dla bezrobotnych w tych zawodach, natomiast nie zarejestrowano bezrobotnych.

Do tak zwanych zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) był wyższy od 1,1 można zaliczyć 237 zawodów i specjalności.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

**Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w 2010 r. według
wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu ^{*)}
1	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	75,0000
2	"524201"	Demonstrator wyrobów	51,0000
3	"335203"	Urzędnik podatkowy	46,0000
4	"331202"	Pracownik (doradca) do spraw pożyczek	40,0000
5	"342202"	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	40,0000
6	"332201"	Ekspozytor towarów (merchandiser)	30,0000
7	"752309"	Tartacznik	22,0000
8	"712301"	Monter ociepleń budynków	21,0000
9	"333903"	Promotor marki (trendsetter)	20,5000
10	"721205"	Spawacz metodą MIG	20,0000
11	"712901"	Monter płyt kartonowo - gipsowych	14,3333
12	"951002"	Dystrybutor ulotek	14,0000
13	"411003"	Pracownik kancelaryjny	13,6538
14	"133006"	Kierownik rozwoju technologii telekomunikacyjnych	13,0000
15	"413102"	Operator aplikacji komputerowych	12,0000
16	"721204"	Spawacz metodą MAG	11,3333
17	"961301"	Robotnik oczyszczania miasta	11,0000
18	"335301"	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	10,2500
19	"243301"	Inżynier sprzedaży	10,0000
20	"252102"	Analitik baz danych	10,0000
21	"811110"	Operator spycharki	10,0000
22	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	9,6429
23	"333905"	Tajemniczy klient (mystery shopper)	9,2105
24	"713202"	Lakiernik proszkowy	9,0000
25	"731508"	Szlifierz szkła płaskiego	9,0000
26	"134601"	Kierownik agencji doradztwa finansowego	8,0000
27	"721206"	Spawacz metodą TIG	7,8333
28	"214207"	Inżynier budowy dróg	7,0000
29	"235910"	Nauczyciel w placówkach pozaszkolnych	6,6667
30	"524404"	Telemarketer	6,3952
31	"814208"	Operator wtryskarki	6,3000
32	"932910"	Pomocnik piekarza	6,2381
33	"721303"	Blacharz izolacji przemysłowych	6,2000
34	"243401"	Inżynier sprzedaży technologii i usług teleinformatycznych	6,0000
35	"311305"	Technik elektryk samochodowy	6,0000

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Pozostałe 1.569 zawodów i specjalności występujące na mazowieckim rynku pracy to zawody nadwyżkowe. Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych (poza 820 zawodami, w których wskaźnik był równy zero, gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych) znajdują się:

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, w których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...)

**Zawody nadwyżkowe w województwie mazowieckim w 2010 r.
według wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego w systemie
SYRIUSZ**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"314207"	Technik rolnik	0,0013
2	"422402"	Technik hotelarstwa	0,0022
3	"314205"	Technik ogrodnik	0,0030
4	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	0,0036
5	"242222"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0042
6	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych	0,0044
7	"264303"	Filolog - filologia polska	0,0054
8	"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0064
9	"331403"	Technik ekonomista	0,0082
10	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0084
11	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0088
12	"314202"	Technik architektury krajobrazu	0,0092
13	"311924"	Technik technologii odzieży	0,0095
14	"263203"	Kulturoznawca	0,0109
15	"263204"	Socjolog	0,0117
16	"541315"	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	0,0120
17	"263102"	Ekonomista	0,0130
18	"214406"	Inżynier mechanik - środki transportu	0,0135
19	"221101"	Lekarz	0,0143
20	"723312"	Mechanik silników spalinowych	0,0143
21	"741202"	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,0143
22	"816017"	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	0,0144
23	"731809"	Tkacz	0,0147
24	"312304"	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym	0,0148
25	"753606"	Szewc naprawiacz	0,0156
26	"311504"	Technik mechanik	0,0158
27	"242224"	Specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	0,0159
28	"263302"	Historyk	0,0168
29	"311922"	Technik technologii drewna	0,0185
30	"713101"	Malarz - tapeciarsz	0,0214

PODSUMOWANIE

Spośród 238.341 bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2010 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego poprzednio pracujących było 185.067 osób (77,7% ogółu bezrobotnych), natomiast zawód wyuczony posiadało 180.391 osób (80,4% ogółu bezrobotnych).

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: sprzedawca, ślusarz, pracownik biurowy, robotnik budowlany, asystent ekonomiczny, robotnik gospodarczy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, technik mechanik, krawiec, murarz.

Najwięcej wolnych miejsc pracy w województwie w 2010 r. zgłosiły zakłady zaliczone do sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 19,0%.

W niektórych przypadkach duża liczba wolnych miejsc pracy jest wynikiem aktywizacji bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podejmowanego stażu czy przygotowania zawodowego w tych zawodach. Znaczna liczba wolnych miejsc pracy na prace proste wynika z organizowanych przez gminy prac społecznie - użytecznych.

Prace subsydiowane często nie powodują stałego zatrudnienia i liczba tych wolnych miejsc pracy może nieco „zaciemniać” obraz lokalnego rynku pracy.

Zaproponowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki wymagają bardzo ostrożnej interpretacji. Analizując je, trudno jednoznacznie stwierdzić, które z zawodów są naprawdę deficytowe. Zastosowane mierniki nie zawsze przedstawiają rzeczywisty stan zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rynku pracy.

Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłosili wolne miejsca pracy, a nie zarejestrował się w danym okresie żaden bezrobotny. Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w takiej grupie, bądź zawodzie zostaje określony jako maksymalny.

Na przykład w skali województwa mazowieckiego wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) **MAX (maksymalny)** dotyczy 98 zawodów.

Na podstawie jednostkowych wolnych miejsc pracy wpływających do urzędów pracy trudno jednoznacznie określić, że są to zawody deficytowe i jakie będzie na nie zapotrzebowanie w przyszłości.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w systemie SYRIUSZ wskaźnikach nie odzwierciedla rzeczywistych problemów rynku pracy i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Być może należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów na podstawie grupy elementarnej, co pozwoli wyeliminować zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczyć liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX, i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych?